

Öt esztendő végeztével

„Örtállók vigyázatok a strázsán.“

Ady.

Mikor az anyamagyság soraiból embertelen tévtanok utánzásával tizezrenként dobnak ki keresztényeket és magyarokat, a legszebb magyar szabadelvű esztendők európai eredményeit sárbitiporra, az Eötvösök, Kemény Zsigmondok, Kossuthok, Széchenyiek vívmányainak európaiasságát csúfolva, — mi örtállásunk ötödik évének végére értünk. Ötödik éve állunk órszemként a sötétedett sorsban. Sárveskős falvak egyszerű, földtűrő magyarjainak, messzi nagyvárosok ezernyelvű zajgásában botorkáló magyar munkásoknak, füstös műhelyek világába visszük a minden emberfajta egytestvéri értékét hirdető magyar szót, a szociális kötelesség sorbaállító parancsszavát; az emberiség felszólalását a fasizmus mind embertelenebb kiáradásában.

A haladó magyar értelem világforgalmának vidéki szikratávírója vagyunk csak, de csüggedetlen hittel, mindig zártabb sorokban vesszük föl a küzdelmet a sötétség azon lovagjai ellen, kik népünk bajaival is saját malmukra hajtják a vizet... Panasz vagyunk, amelyet a szomszéd testvérnépek demokrata tömegei meghallgatnak, mert tényleg népünk szava szól sorainkból. Emberek az embertelenségben.

Hídveréssel kezdtük. Hidat vertünk intellektüel és ifjúmunkás között, falusi és városi fiatal magyarok között, rámutatva az igaz kisebbségi feladatra, hogy népünk hiányait kenyérben, kultúrában s a hiányok kiküszöbölésének útját tudatosítsuk. Bizonyítottuk: az összefogás erejét; minden becsületes magyar dolgozó megegyezését és tettvállalását az összes többségi nemzetbeli haladó erőkkel testvéri egyetértésben.

Aztán egyik év a másik után múlt, nemzedékünk a harmincas éveket érte el, a férfikort tapossuk, sorainkban egyre többen vannak, akiknek fiatalos fürtében fehér hajszálak csillannak... A kifáradtak, a lógósok, az elhullottak, a hamisak és a félreálló helyett kisebbségi új magyarság lettünk. Mindig több és több feladat szakad a nyakunkba. Vojvodina szellemi életében, irodalmában, kulturális harcaiban akaratlan élcapat vagyunk; nyitottszerű állásfoglalásunktól sok minden függ. A szabályozatlaknak és a gleichschaltoltaknak (átkapcsoltnak) kényelmetlenül hangzik, de bármilyen sok felelősséggel is jár ez, az új magyarság mi vagyunk: dolgozók, sanyargók, új életre eszméltek lassan sorakozó hada.

Sokszor megtapogatjuk a vállunkat: mi volnánk, akiknek teljes felszereléssel férfiasan kell mentelni, átvéve a haladó polgárság becsületetlenségével minden fontos munkát, ami nemzetiségi létünk biztosítéka?

Mint ifjúság kezdtük a hídverést, de gyorsan férfiasá kényszerített szívvel döbrentünk a lázadó spanyol tábornokok nemzetárulására; keseredett szájjal figyeltük, hogy a kereszt-

tényi elveket hogyan tapodják úr-népek kalandorai. *A könyvmáglyák tüzes csóváitól lángralobbant kultúraszerezetünk: óh mi tomegek fiait, még meg sem szerezhettük a civilizáció áldásait és az új barbárok még a nyomát is eltörölnék előlünk!*

Magyarul szoltunk, de minden nemzetiségű és rangú dolgozó terstvériinkhöz szoltunk, hogy a sok millió sölétszárú ing elfödi a napot a kis nemzetek elől. Viggyázat: az új szentszövettség megint vad Metternich-ek lába alá tiporná a pár évtizede megéledt keleteurópai kisnemzeteket.

**Még süt a nap, ha téliesen is. Még semmi sincs későn, hogy a scrainkba lopózott kúfárokot kiúzzuk: tolvaj, fogjátok meg, ellopja az egyértést! Kútmérgezöink állati képét mutassuk be ingadozó társainknak és ha mindenütt megtesszük kötelességünket nemzetünkért, a haladásért, minden fajú, hitű, színű dolgozó embertársunkért, éppen a nemzetiségek századokon átkozott rútékén emelünk gátat az országghatárokat átlépni készülő sötét-
göbe hájt háború kolosszusoknak!**

Ötödik évfolyamunk végén azzal a virrasztó emberséggel búcsúznak olvasóinktól, amellyel a HID születésénél már őrt álltunk az itteni magyarság jövendője fölött. Sok magyarkánk Rodostójában ápolgattuk az emberiesség fulladozó tüzét, ápolgattuk, hogy egy szociálisabb magyarság útéptöi lehessünk mi, éppen mi, kisebbségi magyarok a körülöttünk kavargó nemzetiségek népsűrűjével becsületes összefogásban, közös jobb sorsért, egy kivilágosodott Középeurópa fasizmus kódén is győző fény-sugaraiért, Kossuth Duna könföderációs álmáért. Azoknak a magyaroknak szívével, akiknek fáj Dévény és a két kisnemzetet csúfoló tény: hogy az szlovák-magyar Pozsony a németek nyitott keleti kapuja ma . . .

Lankadatlanul hirdetjük: magyarok, ahol vagytok dédelgessétek szívetekben a fényt, amit a mult század szabadelvű magyarjai gyujtottak szeretetteljes csodának és ennek a fénynek segítségével találjatok megértést a köröttetek élő nemzetekkel. Egyjcrmán mostoha századokat nyögtetek át együtt, hát szerezsetek mindenütt másnyelvű földieiteket, hisz a sötét éveket csak a keleteurópai kis nemzetek igazi baráti szövetségében vészeltetjük át.

Larák István

Ösök búne

Apám, ne böszits, hogy így meg úgy:

Mi fiatalok!

Hogy én is sok, sok örült váagnak

Bolondja vagyok.

Vérem: a véred. De nézd, kezem

Ökölbe szorult,

Hogy mik vagyunk mi ősz és tavasz?

Két koldús, két nagy nyomorult!